

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه دروس را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۸۰	مدت پاسخگویی: ۱۶۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی ۲	۲۰	۱	۲۰	۱۵ دقیقه
۲	زبان عربی ۲	۲۰	۲۱	۴۰	۱۵ دقیقه
۳	دین و زندگی ۲	۲۰	۴۱	۶۰	۱۵ دقیقه
۴	زبان انگلیسی ۲	۲۰	۶۱	۸۰	۱۵ دقیقه
۵	ریاضیات	۱۰	۸۱	۹۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	۹۱	۱۰۰	
		۱۰	۱۰۱	۱۱۰	
۶	اقتصاد	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۳۱	۱۴۰	
		۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
۸	جامعه‌شناسی	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
		۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
۹	فلسفه و منطق	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۹۱	۲۰۰	
۱۰	روان‌شناسی	۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰ دقیقه

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۲

جمعه ۹۸/۰۴/۲۸

آزمونهاى سراسر گاج

دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب، بین چهارراه ولیعصر (عج) و خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹

اطلاع رسانی و ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
فارسی	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نورینیا
زبان عربی	بهروز حیدریکی	حسام حاج مؤمن - پریسا فیلو شاهو مرادیان - سیدمهدی میرفتحی
دین و زندگی	مرتضی محسنی کبیر	بهاره سلیمی
زبان انگلیسی	امید یعقوبی فرد - بهروز کلاتری	پریسا فیلو - مریم پارسائیان
ریاضیات	محمد یگانه - علی منظمی	ندا فرهختی - پگاه افتخار سودابه آزاد
علوم و فنون ادبی	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نورینیا
فلسفه و منطق	سید حسام‌الدین جلالی	مریم پارسائیان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی
اقتصاد	میترا چینی ساز - میلاد اکبری	مریم پارسائیان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی
جامعه‌شناسی	میینا تاجیک - سیروس نبی‌زاده	مریم پارسائیان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی
روان‌شناسی	نگار کاغذگران	مریم پارسائیان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: بهاره سلیمی - ساناز فلاحی - آمنه قلی‌زاده - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارسائیان

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طراح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف‌نگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب - نرگس اسودی - فرهاد عبیدی - الناز دارانی

امور چاپ: عباس جعفری

فارسی

۱ ۲ معنی درست واژه‌ها: مَنَسِک (مَنَسَک): مفرد مناسک، جای عبادت / زهد: پارسایی، پرهیزگاری / متَفَقِّق: همسو، هم‌عقیده، موافق / مرشد: ارشادکننده، راهنما، پیشوا، متضاداً مُرید و سالک

۲ ۲ معنی درست واژه‌ها: مخنقه: گردن‌بند / شبگیر: سحرگاه، پیش از صبح / خیرخیر: سریع

۳ ۱ واژه‌ی «چون» در این گزینه در معنی «چگونه» به‌کار رفته است و در سایر گزینه‌ها در معنی «مانند»

۴ ۴ املای درست واژه: حطام: مال دنیا، ریزه‌ی گیاه خشک

۵ ۱ املای درست واژه: سرسام

۶ ۴ پدر مولانا هنگامی که او شش ساله بود به علت حمله‌ی مغول از بلخ مهاجرت کرد و او را با خود به حج برد. در نیشابور با عطار ملاقات کردند و در آن دیدار عطار کتاب «اسرارنامه» خود را به مولانا هدیه داد.

۷ ۳ تحفه‌الاحرار: جامی

۸ ۱ بوستان: منظوم / بهارستان: منثور / فرهاد و شیرین: منظوم

۹ ۲ تشبیه: — / کنایه: از دست رفتن چیزی کنایه از نبودن شدن آن

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ تشبیه (اضافه‌ی تشبیه‌ی): بحر پرآشوب جهان: تشبیه جهان (مشبّه) به بحر (مشبّه‌به) / کنایه: دست شستن از چیزی کنایه از رها کردن آن
۳ تشبیه: تشبیه خود [حافظ] (مشبّه) به حضرت سلیمان (ع) (مشبّه‌به) / کنایه: باد در دست بودن کنایه از بی‌حاصلی

۴ تشبیه (اضافه‌ی تشبیه‌ی): مشک معنی: تشبیه معنی (مشبّه) به مشک (مشبّه‌به) / کنایه: دست در دامن چیزی زدن کنایه از متوسل شدن به آن

۱۰ ۱ خون ریختن: کنایه از کشتن

در سایر گزینه‌ها واژه‌ی خون مجازاً در معنی «کشتن» به کار رفته است.

۱۱ ۲ بیت «ب»: جان شیرین / بیت «ج»: سخن روشن (آمیزش دو حسّ شنوایی و بینایی) / بیت «د»: سخن سرد (آمیزش دو حسّ شنوایی و لامسه)

۱۲ ۴ دَقّت کنیم! در مصراع دوم این گزینه دو جمله وجود دارد و «واو عطف» به کار نرفته است، بلکه حرف «واو» در این مصراع، دو جمله را به هم ربط می‌دهد که فعل جمله‌ی اوّل به قرینه‌ی معنوی حذف شده است: تو یار من [باشی] و من یار تو باشم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ پادشاه آسمان خورشید (بدل) سر برکرد.

۲ آشوب و فریاد (معطوف)

۳ این بت‌خانه ویران است ویران (تکرار)

۱۳ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) گفته آمد (۲ شکسته گشتم)

۴) کرده آمد

۱۴ ۲ بررسی صفت مبهم سایر گزینه‌ها:

۱) دگر کس (۳ دگر کس)

۴) دگر کس

۱۵ ۳ مفهوم گزینه‌ی (۳): خوار و ذلیل بودن در برابر معشوق از هر عزّتی (در نظر دیگران) برتر است.

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: همه‌ی تغییرات در پدیده‌های جهان به اراده‌ی خدا و همه‌ی کم و زیاد شدن‌ها به‌دست خداست.

۱۶ ۲ مفهوم مشترک بیت‌های گزینه‌ی (۲): خودحسابی

مفهوم سایر ابیات:

الف) گُذازندگی فراق یار (ب) عشق پنهان‌شدنی نیست.

د) گُذازندگی فراق یار

۱۷ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): دعوت به تلاش و تکاپو

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) نکوهش سرکشی و آزار

۲) خلوت‌گزیدن، مایه‌ی آسایش است.

۴) آب که از سرگذشت، چه یک وجب، چه صد وجب.

۱۸ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۴): رسیدن به سعادت در گرو بلندهمت‌ی است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) از ماست که بر ماست (۲) ترقّی معکوس

۳) عشق پاک‌کننده‌ی آلاینش‌هاست.

۱۹ ۳ معنی آیه‌ی شریفه: «بروید به‌سوی فرعون و با او به نرمی سخن بگویید.»

مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و گزینه‌ی (۳): ضرورت سازگاری و مدارا با دشمنان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) نفس‌ستیزی (۲) سرشت موجودات تغییرناپذیر است.

۴) گاهی عافیت در سختی‌هاست.

۲۰ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): وارستگی و بی‌تعلّقی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) آخرت‌اندیشی و خودحسابی (۲) ازلی بودن عشق

۳) ستایش نیکوکاری و بی‌آزاری

زبان عربی

■ گزینه‌ی درست را در ترجمه یا مفهوم یا گفت‌وگوها یا لغات مشخص کن (۳۰ - ۲۱):

۲۱ ۲ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) خوب است (← خوبتر است)، عدم ترجمه «إِنَّ»، گمراهان (← کسی که گمراه شده است)، راه راست (← راه او)

۳) با روش‌های بهتر (← با روشی که بهتر است)، عدم ترجمه «إِنَّ»، هر کس که (← کسی که)، گمراه شود (← گمراه شده است)، داناست (← داناستر است)

۴) با زبان و گفتار نیک (← با روشی که بهتر است)، خدا (← خدایت)، کسانی که (← کسی که) (با توجه به مفرد بودن «صَلَّ»، «مَنْ» باید «کسی که» ترجمه شود)، منحرف شوند (← منحرف شده است)، زاید بودن «علم دارد»

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات پاسخ بده
(۳۴ - ۳۱):

مدرسه جندی شاپور یک مدرسه قدیمی پزشکی و حکمت در سرزمین فارس است. [این مدرسه] پیش از اسلام تأسیس شد و تا دوره عباسی ادامه یافت. زبان سریانی همان زبان پژوهش در پزشکی و علوم طبیعی در این مدرسه بود؛ سپس دایره علم به وسیله آن در عهد خسرو اول گسترش یافت، کسی که بسیار شیفته فرهنگ یونانی بود و با گذشت زمان نقش آن کم شد، هنگامی که دانش‌ها در بغداد استقرار یافتند و علم پزشکی و دیگر علم‌ها (غیر آن) به دارالحکمه منتقل شد؛ اما آن (مدرسه) همواره با جایگاه بزرگ‌تری در تاریخ علم و پزشکی در جهان باقی ماند.

۳۱ ۴ [گزینه] نادرست را برای کامل کردن عبارت مشخص کن:
«مدرسه جندی شاپور .....»

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) از مهم‌ترین مراکز علم پیرامون پزشکی و حکمت بود.
- (۲) از جاهایی به شمار می‌رفت که در آن دانش‌های سودمند تدریس می‌شد.
- (۳) پیش از اسلام تأسیس شد و تا دوره عباسی ادامه یافت.
- (۴) از فرهنگ یونانی در زمان خسرو اول دور شده بود.

۳۲ ۲ [گزینه] درست را براساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) زبان سریانی در زمان خسرو اول زبان درس نبود.
- (۲) همانا پزشکی و علوم طبیعی به زبان سریانی تدریس می‌شد.
- (۳) دایره علم در عهد خسرو اول گسترش نیافت.
- (۴) پس از دوره عباسی دانشمندان از جندی شاپور بسیار استفاده کردند.

۳۳ ۳ متن در مورد ..... سخن می‌گوید.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) نقش مدارس در پیشرفت کشور
- (۲) خسرو اول و نقش او در پیشرفت پزشکی
- (۳) مدرسه جندی شاپور و علوم تدریس شده در آن
- (۴) مدرسه جندی شاپور و دانشمندان معروفش

۳۴ ۲ «کبری» بر وزن «فعلی» اسم تفضیل مؤنث است و محلّ اعرابی آن صفت می‌باشد.

■ پاسخ مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۵):

۳۵ ۱ کلمه «شَرّ» در عبارت‌ها می‌تواند به شکل‌های اسم تفضیل (بدتر، بدترین)، صفت ساده (بد) و یا مصدر (بدی) بیاید.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) باید از کارهای بدی که شما را به آتش (جهنم) نزدیک می‌کند، دوری کنید! (صفت ساده)
- (۲) بدترین مردم، [انسان] دورو است؛ پس او را به عنوان دوستتان برمگزینید! (اسم تفضیل)
- (۳) از بدترین کارها، امید داشتن از غیر خداوند است! (اسم تفضیل)
- (۴) هر کس شهوتش بر عقلش چیره شود، از چهارپایان هم بدتر است! (اسم تفضیل)

۳۲ ۳ کانت تقدّم: ارائه می‌کرد، می‌داد، تقدیم می‌کرد؛ «کانت» به همراه فصل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

لاِبْنِها: به پسرش [رد گزینه (۲)]

مواعظٌ قیمةً: پند(نصیحت)های بالارزشی، پندهایی ارزشمند [رد گزینه (۱)]
تعلّم: آموختن، یاد گرفتن [رد گزینه (۲)]

الفنون النافعة: هنرهای سودمند [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

۳۳ ۲ إِيّاك: بهره‌یز، تو را برحذر می‌دارم [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
الكذاب: دروغگو [رد گزینه (۴)]

الكسراب: همچون سراب [رد گزینه (۳)]

يقرب: نزدیک می‌کند [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

يُبَعِد: دور می‌کند [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

۳۴ ۴ ترجمه درست عبارت: «هر کس اخلاقش بد شود، خودش را عذاب می‌دهد.»

ترجمه درست سایر گزینه‌ها:

- (۲) در زمین با خودپسندی راه نرو.
- (۳) و صدايت را پايين بياور.
- (۴) همانا زشت‌ترین صداها قطعاً صدای خران است.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) نیکو = نیکو
- (۲) دیدن = دیدن (با هم مترادفند نه متضاد)
- (۳) شایستگان ≠ فرومايگان
- (۴) بالا می‌برد ≠ پایین می‌آورد

۳۷ ۱ ترجمه صورت سؤال: «گاهی چشمه زندگی در تاریکی‌ها جست‌وجو می‌شود.»

۳۸ ۳ - دوست من، کدام رنگ را شما دارید؟ - آقا جنس‌ها فرق می‌کند.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۱) - قیمت این پیراهن مردانه چقدر است؟ - شصت هزار تومان.
- (۲) - این پیراهن زنانه را از کجا خریدی؟ - از مغازه همکارم.
- (۴) - برادرم! آیا همه قیمت‌ها گران هستند؟ - نه، بعضی شلوارها ارزان هستند.

عزم الأمور: کارهای مهم

صهلاً: آرام باش
أغلی: گران‌ترین

۳۰ ۴ «أمر» به معنای «کار» و جمع مکسر آن «أمر» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) خَر ← خران
- (۲) بازدارنده ← بازدارندگان
- (۳) نمونه ← نمونه‌ها

تانیاً همه‌جانبه باشد؛ به طوری‌که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

۴۲ ۴ در سوره‌ی عصر آمده است: «وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ، سَوَّغًا بِرُؤْيَاكَ، قَطْعًا أَنْسَانَ بِطُورِ هَمِيْشِكِي فِي زَبَانِ اسْت.»

سیس در ادامه‌ی آیه می‌فرماید: «إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاضَعُوا بِالْحَقِّ وَ تَوَاضَعُوا بِالصَّبْرِ»

دقت کنید؛ در گزینه‌ی (۱) خود عبارت صورت سؤال به شکل آیه‌ی قرآن آمده است، در حالی‌که آیه‌ی پس از آن، پاسخ موردنظر است.

۴۴ ۲ یکی از نیازهای برتر انسان شناخت هدف زندگی می‌باشد، او می‌داند که اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است، در حالی‌که فرصت و توانایی جبران هم وجود ندارد.

۴۵ ۲ مراد از اهل کتاب، یهودیان و مسیحیان هستند. خداوند در آیه‌ی ۱۹ سوره‌ی آل عمران می‌فرماید: «قَطْعًا دِينَ نَزْدِ خَدَاوَنْد، اِسْلَامِ اسْتِ وَ اِهْلِ كِتَابِ فِيْ اَنْ، رَاهِ مَخَالَفَتِ نَبِيْمُودَنْدِ مَكْرِ پَسِ اَز اَنْ‌كِهْ بِهْ حَقَانِيْتِ اَنْ اَكْمَاهْ شَدْند، اَنْ هَمْ بِهْ دَلِيْلِ رَشِكِ وَ حَسْدِيْ كِهْ مِيْلَانِ اَنْاَنْ وَجُودِ دَاشْت.»

۴۶ ۲ تفکر در آیات قرآن کریم و مطالعه‌ی تاریخ انبیای الهی نشان می‌دهد که هر پیامبر جدیدی که از طرف خداوند مبعوث می‌شود، پیامبران گذشته را تصدیق و خود را ادامه دهنده‌ی راه آنان معرفی می‌کرد. آیه‌ی ۴۵ سوره‌ی شوری: «إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ؛ فِي حَقِيْقَتِ زِيَانْكَارَانِ كَسَانِيْ اَنْدِ كِهْ خُودِشَانِ رَا دُجَارِ زَبَانِ كَرْدِهْ اَنْد.» بیانگر کسی است که هدف زندگی خود را نشناخته و در حقیقت، سرمایه‌ی وجودی خود را از دست داده است.

۴۷ ۴ منظور از مُصَحَّف شریف، قرآن کریم است. قرآن کریم منشأ اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه‌ی آن دسته از رهبران دینی می‌داند که به خاطر حفظ منافع دنیوی (ثروت و قدرت) پیامبر جدید را انکار می‌کردند و منشأ اصلی اختلاف در ادیان الهی می‌شدند.

بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) مربوط به ادیان غیرالهی و ساخته‌ی دست بشر است.
(۲) اشاره به پیروان دارد که ایشان نسبت به پذیرش ادیان جدید نیز پیرو بوده‌اند و چون رهبرانشان مقاومت کردند ایشان نیز دین جدید را پذیرفتند.
(۳) بیانگر نقص پیامبران است که غلط می‌باشد.

۴۸ ۱ این مطلب یک حدیث است پس مُسْتَنْدِ رَوَايِي (روایت) است نه قرآن (وحياني) پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمَرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ؛ مَا يَمَامِرَانِ مَأْمُورِ شَدْ اِمَامِ كِهْ بَا مَرْدَمِ بِهْ اَنْدَازِهْ عَقْلِشَانِ سَخْنِ بَكُوِيْم.» این حدیث بیانگر این است که پیامبران به هنگام سخن گفتن با مردم، رعایت سطح درک و فهم ایشان را می‌نمودند.

۲۶ ۲ «الْمَدَارِسُ» جمع مَكْتَبْ كَلِمَةُ «مَدْرَسَةٌ» بِرُوزَنْ «مَفْعَلَةٌ» اِسْمِ مَكَانِ اسْتِ.

۲۷ ۴ «خَيْرٌ» به معنای «بهترین» صفت عالی است و پس از آن مضاف‌إلیه (الأمر) آمده است؛ بنابراین اسم تفضیل است. ترجمه: بهترین کارها، میانه‌ترین آن‌هاست.

بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) «خَيْرًا» به تنهایی آمده است و به معنای «نیکی، خوبی» است. ترجمه: «پس هر کس دُزَه‌ای نیکی انجام دهد آن را می‌بیند.»
(۲) «الْخَيْرِ»، در این‌جا نیز به معنای «خوب، نیک» اسم تفضیل نیست. ترجمه: کارهای خوب موجب خشنودی خداوند است.
(۳) «الْخَيْرِ» به همراه «ال» آمده و به معنای «خوبی» است. ترجمه: خوبی در آن چیزی است که اتفاق افتاده است.

۲۸ ۱ «الْجَهَالِ» جمع مَكْتَبْ «الْجَاهِلِ»، «اسم الفاعل» است و پس از حرف جرّ «عَلَى» آمده و مجرور می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۲) الرّائِبُ ← اسم الفاعل (مبتدا و مرفوع)
(۳) خَادِمٌ ← اسم الفاعل (خبر و مرفوع)
(۴) نَافِعَةٌ ← اسم الفاعل (خبر و مرفوع)

۳۹ ۳ اسم مبالغه بر بسیاری صفت یا انجام کار دلالت دارد و دو وزن مهم آن «فَعَالٌ» و «فَعَالَةٌ» است.

نکته: گاهی وزن‌های اسم مبالغه بر شغل، ابزار، وسیله یا دستگاه دلالت می‌کنند. مثل: الحَدَّادُ: آهنگر
در گزینه (۳) کلمه «التَّمَارُ» به معنای «خرمافروش» بر شغل دلالت می‌کند، بنابراین اسم مبالغه محسوب نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) الرِّزَاقُ (بسیار روزی‌دهنده) (۲) العَلَمَةُ (بسیار دانا)
(۴) الصَّبَّارُ (بسیار بردبار)

۴۰ ۲ «الْآخِرُونَ» جمع مذکر «الْآخِرُ» و اسم تفضیل است. «آخِر» در اصل به صورت «أَخْرُ» بوده که به صورت «أَخْرُ» درآمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) «أَكِيلٌ» مفرد «أَكِيلِينَ»: در اصل به صورت «ءَاكِلٌ» بر وزن «فَاعِلٌ» بوده است.
(۳) «مُسْلِمَةٌ» مفرد «مُسْلِمَاتٍ»: اسم فاعل از ثلاثی مزید است.
(۴) «ضَالٌ» مفرد «ضَالِّينَ»: در اصل «ضَالِلٌ» بوده که بر وزن «فَاعِلٌ» است.

دین و زندگی

۴۱ ۱ ادامه‌ی یافتن حیات بشری به شکل دیگر ← درک آینده‌ی خویش

چرایی حیات ← شناخت هدف زندگی

زاد و توشه‌ی سفر ← درک آینده‌ی خویش

چگونه زیستن ← کشف راه درست زندگی

۴۲ ۳ پاسخ به نیازهای برتر انسان باید اولاً کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است، در حالی‌که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

۵۶ ۱ نظریه‌ی انبساط جهان یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است. بر طبق این نظریه، کهکشان‌ها با سرعت فوق‌العاده‌ای در حال حرکت و فاصله گرفتن از یکدیگرند که در نتیجه‌ی آن، جهان هستی مدام در حال گسترش و انبساط است. خداوند در آیه‌ی ۴۷ سوره‌ی ذاریات با اشاره به همین نظریه می‌فرماید: «و السَّمَاءُ بَنِينَا بَأْيُذٍ وَّ إِنَّا لَمُوسِعُونَ؛ و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت می‌بخشیم.»

این مطلب یکی از نکات علمی بی‌سابقه است که حدود ۱۴ قرن قبل از کشف علمی دانشمندان توسط قرآن کریم بیان شده و بیانگر اعجاز محتوایی و ذکر نکات علمی بی‌سابقه می‌باشد.

۵۷ ۱ در آیه‌ی ۸۵ سوره‌ی آل عمران آمده است: «وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ؛ و هرکس که دینی جز اسلام اختیار کند از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.»

۵۸ ۴ لازمه‌ی ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول تاریخ دین الهی را تبلیغ می‌کردند. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و رسوم مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

۵۹ ۳ از ابتدای آفرینش انسان تاکنون، اقوام مختلفی روی زمین زندگی کرده‌اند. این افراد با این‌که در برخی خصوصیات، مانند زبان، نژاد و آداب و رسوم با یکدیگر تفاوت دارند ولی همگان ویژگی‌های فطری مشترکی دارند. به این خاطر نام واحد «انسان» بر آن‌ها نهاده شده است.

۶۰ ۲ وجود و تعیین امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص) از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت‌های پیامبر به‌جز دریافت و ابلاغ وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد.

زبان انگلیسی

۶۱ ۱ وقتی این تجارت را آغاز کردیم، هیچ کدام از ما در اداره کردن شرکت هیچ تجربه‌ای نداشت.

- (۱) تجربه
(۲) نقطه؛ نکته
(۳) محدوده، طیف
(۴) عامل، فاکتور

۶۲ ۳ من نیاز ندارم مثل متکلم بومی به نظر برسم. من فقط می‌خواهم قادر باشم روان صحبت کنم.

- (۱) به صورت مَلّی
(۲) عمیقاً؛ به شدت
(۳) [سخن گفتن] خوب، سلیس، روان
(۴) به لحاظ بین‌المللی

۶۳ ۱ مناطق ساحلی کشور نسبت به بقیه [مناطق]، زیرساخت‌های بسیار بهتر و کاربران اینترنت بسیار بیش‌تری دارند.

- (۱) ناحیه، منطقه
(۲) محدوده، طیف
(۳) قاره
(۴) ملت؛ کشور

۶۴ ۲ وقتی جوان‌تر بودم، هرگز [حتی] برای یک لحظه تصور نمی‌کردم قادر باشم در چنین خانه‌ی زیبایی زندگی کنم.

- (۱) تجربه کردن
(۲) تصور کردن
(۳) پیشرفت کردن؛ توسعه یافتن
(۴) ارتباط برقرار کردن

۴۹ ۳ به علت آمادگی جامعه‌ی بشری برای دریافت برنامه‌ی کامل زندگی، با ورود اسلام به سرزمین‌های دیگر مانند ایران، عراق، مصر و شام، نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند. با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت‌های الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب چهار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزون یا از آن کم نگردید.

۵۰ ۱ بیت اول اشاره به این موضوع دارد که مأموریت تمامی پیامبران یکسان است و ایمان به پیامبر خاتم به منزله‌ی ایمان به تمامی پیامبران است. این مطلب در آیه‌ی «قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَ مَا أُنزِلَ إِلَيْنَا؛ بگوئید ما به خدا و به آن چه بر ما نازل شده ایمان آوردیم ...»

بیت دوم اشاره به اتمام ادیان (ختم نبوت) توسط پیامبر اسلام (ص) دارد که در آیه‌ی موردنظر با کلید واژه‌ی «خاتم النبیین» آمده است.

۵۱ ۳ آیه‌ی شریفه‌ی ۴۹ سوره‌ی آل عمران بیانگر معجزات حضرت عیسی (ع) است که در آن به دو معجزه اشاره شده است: «و أُبْرِئُ الْكَلِمَةَ وَ الْإِزْرَ وَ أَخِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ؛ و کور مادرزاد را و برص گرفته را شفا می‌دهم و به فرمان خداوند مردگان را زنده می‌کنم.»

آیه‌ی شریفه‌ی ۸۸ سوره‌ی اسراء بیانگر قرآن کریم یعنی معجزه‌ی جاویدان پیامبر (ص) است: «لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَ لَوْ كَانُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا؛ نمی‌توانند همانند آن را بیاورند، هر چند پشتیبان هم باشند.»

۵۲ ۳ هرگاه پیامبری از سوی خداوند مبعوث می‌شد، برای این‌که مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد و از طرف او مأمور به پیامبری شده است، کارهای خارق‌العاده‌ای انجام می‌داد که هیچ‌کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آن‌ها نبود.

قرآن کریم این کارهای خارق‌العاده را «آیت» یعنی نشانه و علامت نبوت می‌خواند و اندیشمندان آن را معجزه می‌نامند؛ زیرا عجز و ناتوانی سایر افراد در این امور آشکار می‌گردد.

۵۳ ۱ آیه‌ی «قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ؛ بگو اگر می‌توانید یک سوره همانند آن را بیاورید.» در حقیقت فعل امر «فأتوا ب: بیاورید» یک مبارزه‌طلبی است.

در گزینه‌ی (۳) دعوت به مبارزه و آوردن سوره‌ای همانند قرآن نیامده بلکه نتیجه‌ی آن بیان شده است. «لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ؛ نمی‌توانند همانند آن را بیاورند»

۵۴ ۴ با این‌که بیش از شش هزار آیه‌ی قرآن کریم در طول ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره‌ی موضوعات متنوع سخن گفته است، نه تنها میان آیات آن تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند؛ که این موارد بیانگر انسجام درونی در عین نزول تدریجی از جنبه‌ی محتوایی اعجاز قرآن کریم است.

۵۵ ۱ در جنبه‌ی تأثیرناپذیری قرآن کریم از عقاید دوران جاهلیت می‌خوانیم: «با این‌که فرهنگ مردم حجاز، آمیزه‌ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک‌آلود بود، قرآن کریم نه تنها از آن تأثیر نپذیرفت بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوعاتی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفت.»

در جامعیت و همه‌جانبه بودن قرآن کریم می‌خوانیم که امام باقر (ع) فرمودند: «خداوند آن چه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش (قرآن) آورده است.»

۷۲ ۳ توضیح: یکی از کاربردهای "time" که همواره به صورت جمع نیز می‌باشد، برای نشان دادن میزان برتری در صفات تفضیلی است. علاوه بر این، دقت کنید که چون جمعیت چین از آمریکا بیش تر است، از نظر معنایی صفت تفضیلی "more" صحیح است، نه "less".

۷۳ ۴

(۱) اندازه‌گیری کردن، اندازه گرفتن (۲) برنامه‌ریزی کردن
(۳) وجود داشتن، بودن (۴) رشد کردن، بزرگ شدن

۷۴ ۳

(۱) خاص؛ مطمئن (۲) فعال؛ فعالانه
(۳) سخت، دشوار (۴) عمیق، گود

۷۵ ۳ توضیح: بعد از افعال وجهی (در این تست "must" و "should")، فعل به شکل ساده به کار می‌رود (دلیل نادرستی گزینه‌های (۱) و (۴)). دقت کنید که در گزینه‌ی (۲) نیز کاربرد اسم جمع "children" از نظر معنایی در این جمله صحیح نیست.

اگر شما بخواهید پیغامی را به دوستی در شهر دیگری بفرستید می‌توانید تلفن کنید. اگر کامپیوتر داشته باشید، شما می‌توانید ایمیل بفرستید. در اوایل سده‌ی ۱۸۰۰ هیچ کامپیوتری وجود نداشت و الکساندر گراهام بل هنوز تلفن را اختراع نکرده بود. بیش تر مردم نامه می‌نوشتند، اما پست از امروز کندتر بود. نامه‌های پستی از طریق قایق یا بر روی اسب حمل می‌شد، بنابراین امکان داشت که جابه‌جایی نامه از شهری به شهر دیگر خیلی زمان ببرد.

مردی به نام ساموئل مورس فکر می‌کرد که مردم باید راه سریع تری را برای فرستادن نامه داشته باشند. مورس می‌دانست که تعدادی از دانشمندان برای حل این مشکل کار کرده بودند، و او هم شروع به آزمایش کرد. او در مورد دستگاه‌هایی شنیده بود که امواج کنترل‌شده‌ای از برق را از طریق سیم ارسال می‌کردند. او از سایر دانشمندان دستگاه بهتری را ساخت. دستگاه او - تلگراف - امواج کوتاه و بلند برق را از طریق سیم‌های بسیار بلند ارسال می‌کرد.

سپس، همکار مورس آلفرد ویل، گدی را برای فرستادن پیغام طراحی کرد. در گد او، امواج کوتاه و بلند انرژی به طرق متفاوتی ترکیب شد. هر ترکیبی نمایانگر یک حرف از الفبا بود. برای مثال، یک موج کوتاه و یک موج بلند نمایانگر حرف A بود. یک موج بلند و سه موج کوتاه نمایانگر حرف B بود. مردم با گد مورس می‌توانستند پیغام‌ها را در زمانی کوتاه در مسافت‌های طولانی ارسال کنند.

بعد از اختراع مورس، در ارتباطات تغییرات بسیاری اتفاق افتاد. تلگراف متداول شد و سیم‌ها از شهری به شهر دیگر آویزان شدند. مردم سریع تر از هر زمانی در گذشته، از اخبار مهم مطلع می‌شدند. بازرگانان از تلگراف برای خرید و فروش محصولات استفاده می‌کردند. مردم می‌توانستند پیغام‌ها را به جای چند ماه، در چند دقیقه به آن سوی کشور بفرستند.

۷۶ ۴ یک تفاوت بین تلگراف و پست در اوایل سده‌ی ۱۸۰۰ چه بود؟

(۱) ارسال نامه به نسبت استفاده از تلگراف پرهزینه تر بود.

(۲) اداره‌های تلگراف بیش تری از اداره‌های پست وجود داشت.

(۳) تلگراف با قایق جابه‌جا می‌شد، در حالی که پست توسط اسب جابه‌جا می‌شد

(۴) تلگراف از پست سریع تر بود.

۶۵ ۴ کاربری که می‌خواهید این پیغام را به او بفرستید موجود نیست. لطفاً نام کاربری دیگری را امتحان کنید.

(۱) ظاهر شدن؛ به نظر رسیدن (۲) دستور دادن؛ سفارش دادن
(۳) اتفاق افتادن، رخ دادن (۴) وجود داشتن، موجود بودن

۶۶ ۲ از وقتی که آن کتاب را خواندم مدتی گذشته است و راستش را بخواهید، نمی‌توانم از آن چیز زیادی به خاطر بیاورم.

(۱) کامل، بی‌نقص (۲) صادق، روراست
(۳) [زبان] روان، سلیس (۴) خلاق

توضیح: راستش را بخواهید "to be honest (with you)"

۶۷ ۴ صرف‌نظر از این که چند اشتباه داشته باشید و چقدر کند پیشرفت کنید، همین حالا از آن‌هایی که هرگز تلاش نکردند جلوتر هستید.

(۱) گرچه، اگرچه (۲) با این حال، با وجود این
(۳) در عوض، به جای (۴) صرف‌نظر از این که

۶۸ ۲ مطمئن نبودم او متوجه شود که چه چیزی می‌گویم، اما به او هیچ توضیح بیش تری ندادم.

(۱) احساس، عاطفه (۲) توضیح، شرح
(۳) کارکرد، عملکرد (۴) موقعیت، شرایط

۶۹ ۳ اگرچه افراد [مختلف] با هم بسیار فرق دارند، استخوان‌های اسکلت یک زن معمولی، کوچک تر و سبک تر از [استخوان‌های اسکلت یک] مرد هستند.

(۱) کسب کردن، به دست آوردن (۲) ترجیح دادن
(۳) تفاوت داشتن، فرق کردن (۴) وجود داشتن، بودن

۷۰ ۱ هنری وقتی که گفت ما برای کامل کردن پروژه باید وقت بیش تری را اختصاص دهیم، قطعاً نکته‌ی درستی را بیان می‌کرد.

(۱) نکته، موضوع؛ نقطه؛ نوک (۲) زبان
(۳) توانایی (۴) ارزش

چین بیش تر از هر کشور دیگری در جهان جمعیت دارد. چین از نظر مساحت تقریباً برابر با ایالات متحده است. با وجود این، چین جمعیت بسیار بیش تری دارد. بیش از ۱,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ نفر در چین زندگی می‌کنند. این چهار برابر بیش تر از تعداد افرادی است که در ایالات متحده زندگی می‌کنند! بسیاری از چینی‌ها در شهرها زندگی می‌کنند. هرچه مردم به شهرها نقل مکان می‌کنند، شهرها بزرگ می‌شوند (رشد می‌کنند). مردم، خانه‌ها و کار و کاسبی‌ها را در زمین‌هایی بنا می‌کنند که در گذشته برای کشاورزی استفاده می‌شدند. در این صورت، زمین دیگر نمی‌تواند برای پرورش محصولات استفاده شود. این [موضوع] باعث می‌شود که برای [کشور] چین، پرورش غذای کافی برای مردمش سخت شود. دولت مطمئن نبود که برای غذا دادن به مردم در شهرهای در حال رشد، غذای کافی وجود داشته باشد. بنابراین قانون‌گذاران تلاش کردند که جلوی ادامه‌ی رشد شهرها را بگیرند. دولت حتی قانونی برای کنترل رشد جمعیت وضع کرد. این قانون مقرر می‌کرد که بیش تر خانواده‌هایی که در شهرها زندگی می‌کنند می‌بایست فقط یک فرزند داشته باشند. والدینی که بیش از یک فرزند دارند باید جریمه بپردازند.

۷۱ ۲

(۱) مگر این که (۲) با این حال، با وجود این
(۳) در عوض، به جایش (۴) بلکه

۸۴ ۴ الف

p	q	$p \leftrightarrow q$	$p \wedge q$	$p \vee q$	$\sim(p \vee q)$	$(p \wedge q) \vee \sim(p \vee q)$
د	د	د	د	د	ن	د
د	ن	ن	ن	د	ن	ن
ن	د	ن	ن	د	ن	ن
ن	ن	د	ن	ن	د	د

دو گزاره، هم‌ارزش بوده و هم‌ارزی، درست است.

(ب)

p	q	$p \wedge q$	$(p \wedge q) \leftrightarrow p$	$p \Rightarrow q$	$\sim p$	$(\sim p \wedge q)$	$(p \Rightarrow q) \vee (\sim p \wedge q)$
د	د	د	د	د	ن	ن	د
د	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
ن	د	ن	د	د	د	د	د
ن	ن	ن	د	د	د	ن	د

دو گزاره هم‌ارزش بوده و هم‌ارزی، درست است.

۸۵ ۲ بررسی عبارت‌ها:

الف و ب) هر دو گزاره‌های با ارزش درست هستند.

ج) گزاره‌ای نادرست است، زیرا $2^{2n} = 1$ عددی مثبت است.

د) گزاره نیست، زیرا جمله‌ی امری است.

۸۶ ۲

گزاره‌ی شرطی فقط هنگامی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد. پس در این گزاره‌ی شرطی، ارزش گزاره‌ی «اگر فردا برف بیارد»، درست و ارزش گزاره‌ی «مدارس تعطیل خواهند شد»، نادرست است. بنابراین نقیض مقدم نادرست و نقیض تالی درست می‌باشد.

۸۷ ۴

$(\sim(p \Rightarrow q)) \wedge I$ ، ترکیب عطفی دو گزاره است که فقط هنگامی درست است که هر دو درست باشند، پس گزاره‌های I و $\sim(p \Rightarrow q)$ ، درست هستند. وقتی نقیض گزاره درست است پس خود آن گزاره نادرست می‌باشد. (یعنی $p \Rightarrow q$ نادرست است). حال ترکیب شرطی دو گزاره، هنگامی نادرست است که مقدم (p) درست و تالی (q) نادرست باشد.

۸۸ ۱ بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترکیب فصلی p با $(\sim p)$ همواره درست است.

p	$\sim p$	$p \vee (\sim p)$
د	ن	د
د	ن	د
ن	د	د
ن	د	د

(۲) ارزش $(\sim p)$ همواره با ارزش p یکسان است.

p	$\sim p$	$\sim(\sim p)$
د	ن	د
ن	د	ن

(۳) ترکیب عطفی p با $(\sim p)$ همواره نادرست است.

p	$\sim p$	$p \wedge (\sim p)$
د	ن	ن
د	ن	ن
ن	د	ن
ن	د	ن

(۴) ترکیب عطفی p و q فقط زمانی درست است که هر دو گزاره درست باشند.

p	q	$(p \wedge q)$
د	د	د
د	ن	ن
ن	د	ن
ن	ن	ن

۷۷ ۳ کلمه‌ی "it" که در پاراگراف اول زیر آن خط کشیده شده به "mail" اشاره دارد.

- (۱) پیام، پیغام
(۲) تلفن
(۳) پست
(۴) نامه

۷۸ ۲ الکساندر گراهام بل و ساموئل مورس با هم چه وجه اشتراکی داشتند؟

- (۱) هر دو بر روی اولین تلگراف کار کردند.
(۲) هر دو روش‌هایی را برای برقراری راحت‌تر ارتباطات اختراع کردند.
(۳) هر دو در اوایل سده‌ی ۱۸۰۰ به دنیا آمدند.
(۴) هر دو در اداره‌ی پست شروع به کار کردند.

۷۹ ۱ کدام‌یک از موارد زیر می‌تواند برای متن عنوان مناسبی باشد؟

- (۱) روشی سریع‌تر برای فرستادن پیام‌ها
(۲) ساموئل مورس؛ زندگی حیرت‌انگیز
(۳) تلگراف دقیقاً چقدر سریع است
(۴) تاریخچه‌ی ارتباطات از راه دور

۸۰ ۲ در متن اطلاعات کافی وجود دارد تا به کدام‌یک از سوالات زیر پاسخ دهد؟

- (۱) الکساندر گراهام بل چه زمانی شناخته‌شده‌ترین اختراعش، [یعنی] تلفن را انجام داد؟
(۲) دو شخص کلیدی در پیشرفت کد مورس و تلگراف چه کسانی بودند؟
(۳) تلگراف چه زمانی محبوبیت خودش را به عنوان ابزار ارتباطات از دست داد؟
(۴) کد مورس در ارتباطات بین‌المللی امروز تا چه حد متداول است؟

ریاضی و آمار

۸۱ ۳ می‌دانیم گزاره‌ی $p \vee q$ در صورتی درست است که حداقل یکی از گزاره‌های p یا q درست باشند.

گزاره‌ی p : ۹۱ عددی اول است، نادرست می‌باشد، زیرا $91 = 7 \times 13$ و اول نیست، پس گزاره‌ی q باید درست باشد تا ارزش گزاره‌ی $p \vee q$ درست شود. بنابراین از بین گزینه‌ها، گزاره‌ی را باید انتخاب کنیم که ارزش درست داشته باشد و تنها گزینه‌ی (۳) درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مجموع دو عدد زوج، همواره زوج است.
(۲) تفاضل دو عدد زوج، همواره زوج است.
(۴) تفاضل دو عدد فرد، همواره زوج است.

۸۲ ۳ چون ارزش گزاره $p \wedge (\sim q \vee I)$ درست است. پس هم p و هم $(\sim q \vee I)$ درست هستند و چون p درست است، پس $(\sim p)$ نادرست است و ترکیب عطفی آن با هر گزاره‌ی دیگری مانند $(\sim q \vee I)$ نادرست است و در نهایت گزاره‌ی شرطی $I \Rightarrow [\sim p \wedge (\sim q \vee I)]$ به انتقای مقدم درست است.

۸۳ ۱ بررسی گزینه‌ها:

(۱) گزاره‌ی اول درست و گزاره‌ی دوم نادرست است، پس ترکیب دو شرطی آن‌ها نادرست است.

(۲) گزاره‌ی اول نادرست و گزاره‌ی دوم درست است، پس ترکیب فصلی آن‌ها درست است.

(۳) هر دو گزاره درست، پس ترکیب عطفی آن‌ها درست است.

(۴) گزاره‌ی اول نادرست و گزاره‌ی دوم درست است، پس گزاره‌ی شرطی به انتقای مقدم درست است.

۹۵ ۳ حرف‌های a و u صدادار هستند که می‌توانند حرف اول یا دوم یا سوم یا چهارم باشند. تعداد جایگشت‌های چهارحرفی را در صورتی که حرف صدادار، حرف اول باشد، به دست می‌آوریم و بعد در ۴ ضرب می‌کنیم:

$$2 \times 4 \times 2 \times 2 = 4 \times 4 = 16 \Rightarrow \text{تعداد کل حالت‌ها} = 4 \times 16 = 64$$

{a یا u}

۹۶ ۱ چون می‌خواهیم عدد زوج بنویسیم، پس رقم یکان باید زوج باشد. در نتیجه داریم:

$$\frac{4! \times 3}{2! \times 2!} = \frac{4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 3}{2 \times 1 \times 2 \times 1} = 18$$

رقم یکان
↓
۲ بار ۲
↓
تکرار ۳
تکرار ۲

۹۷ ۴ ابتدا باید ۷ سؤال از ۱۰ سؤال اول را انتخاب کنیم و به آن‌ها پاسخ دهیم. سپس ۸ سؤال از ۱۰ سؤال باقی‌مانده را انتخاب کنیم و به آن‌ها پاسخ دهیم. در نتیجه داریم:

$$\binom{10}{7} \times \binom{10}{8} = \frac{10!}{7! \times 3!} \times \frac{10!}{8! \times 2!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7! \times 3!} \times \frac{10 \times 9 \times 8!}{8! \times 2!} = 120 \times 45 = 5400$$

۹۸ ۲ چون می‌خواهیم در زیرمجموعه‌های سه‌عضوی، رقم ۴ وجود داشته باشد، باید دو عضو دیگر را از بین ۴ عضو باقی‌مانده انتخاب کنیم، در نتیجه داریم:

$$\binom{4}{2} = \frac{4 \times 3}{2} = 6$$

۹۹ ۴ از خانه‌ی سمت چپ شروع به رنگ کردن می‌کنیم و تعداد حالت‌هایی که هر خانه را می‌توان رنگ‌آمیزی کرد در شکل می‌نویسیم:

۱۰۰ ۳ ابتدا ۸ دانش‌آموز سال سوم را در ۸ صندلی ردیف سوم می‌نشانیم که ۸! جایگشت دارند. بعد از بین ۱۶ صندلی ردیف‌های اول و دوم، ۱۲ صندلی را برای ۱۲ دانش‌آموز سال اول و دوم انتخاب می‌کنیم و به ۱۲ آن‌ها را جایگشت می‌دهیم:

$$8! \times \binom{16}{12} \times 12! = 8! \times \frac{16!}{12! \times 4!} \times 12! = \frac{8! \times 16!}{4!}$$

جایگشت سال اول و دوم

انتخاب ۱۲ تا صندلی از ۱۶ صندلی ردیف اول و دوم

۸۹ ۲ می‌دانیم عکس نقیض گزاره‌ی شرطی $p \Rightarrow q$ ، به صورت $\sim q \Rightarrow \sim p$ خواهد بود، پس داریم:

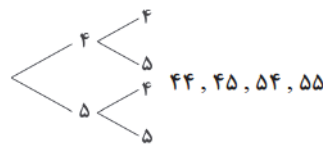
$$\sim (q \wedge r) \Rightarrow \sim (p \vee \sim q) \xrightarrow{\text{قانون دمورگان}} (\sim q \vee \sim r) \Rightarrow (\sim p \wedge q)$$

۹۰ ۳ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) p : یک چهارضلعی مستطیل است.
 q : یک چهارضلعی متوازی‌الاضلاع است.
- $p \Rightarrow q$: درست
 $q \Rightarrow p$: نادرست
 $p \Leftrightarrow q$: نادرست است.
- (۲) p : عدد مضرب ۹ باشد.
 q : عدد مضرب ۳ باشد.
 $p \Rightarrow q$: درست
 $q \Rightarrow p$: نادرست
 $p \Leftrightarrow q$: نادرست است.
- (۳) p : ۵ عدد زوج یا اول باشد.
 q : $\sqrt{49}$ عددی اول است.
 $p \Rightarrow q$: درست
 $q \Rightarrow p$: درست
 $p \Leftrightarrow q$: درست است.
- (۴) p : $\Delta \geq 5$
 q : $\sqrt{(-3)^2} = -3$
 $p \Rightarrow q$: درست
 $q \Rightarrow p$: نادرست
 $p \Leftrightarrow q$: نادرست است.
- دقت کنید:** $\sqrt{(-3)^2} = \sqrt{9} = 3$ است.

۹۱ ۱ طبق نمودار داده‌شده، در کل با ۴ حالت مواجه‌ایم و در مرحله‌ی اول نیز ۲ حالت اتفاق می‌افتد که این شرایط فقط در گزینه‌ی (۱) وجود دارد:

فرض کنید دو رقم متمایز ۴ و ۵ باشند:

۹۲ ۴ برای ساخت هر مثلث، ۳ نقطه و برای ساخت هر وتر، ۲ نقطه لازم است:

$$\text{تعداد مثلث‌ها} = \binom{10}{3} = \frac{10!}{7! \times 3!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7! \times 3 \times 2 \times 1} = 120$$

$$\text{تعداد وترها} = \binom{10}{2} = \frac{10!}{2! \times 8!} = \frac{10 \times 9 \times 8!}{2 \times 8!} = 45$$

$$\Rightarrow 120 - 45 = 75$$

۹۳ ۱

$$\begin{matrix} \uparrow \\ 5 \times 3 + 5 \times 4 = 15 + 20 = 35 \end{matrix}$$

بلوز با شلوار بلوز با دامن

۹۴ ۲ می‌دانیم تنها $1! = 1$ و $1! = 1$ ، در نتیجه داریم:

$$(x^2 - x)! = 1 \Rightarrow \begin{cases} x^2 - x = 0 \Rightarrow x(x-1) = 0 \Rightarrow x = 0 \text{ یا } x = 1 \\ \text{یا} \\ x^2 - x = 1 \Rightarrow x^2 - x - 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1 \pm \sqrt{5}}{2} \end{cases}$$

پس این معادله ۴ جواب دارد.

۱۱۲ بررسی سایر گزینه‌ها؛ ۴

- ۱) هزینه‌های تولید شامل هزینه‌های مستقیم و هزینه‌ی فرصت می‌باشد.
 ۲) مجموعه‌ای از انگیزه‌های شخصی و خانوادگی مثل کسب درآمد و انگیزه‌های انسانی و ملی در تداوم و توسعه‌ی تولید دخیل است.
 ۳) سرمایه‌ی مالی برخلاف سرمایه‌ی فیزیکی نمی‌تواند اجاره بگیرد، زیرا این عمل در اسلام حرام است و ربا نام دارد.

۱۱۳ الف) به علت محدودیت منابع و امکانات، استفاده از آن‌ها باید با حفظ و صیانت آن‌ها و رعایت عدالت بین نسلی به منظور بهره‌مندی نسل‌های آینده از این منابع صورت گیرد.

ب) انسان برای رفع نیازهای نامحدود خود با منابع محدود از بین گزینه‌های موجود بهترین و برترین گزینه را از نظر منافع انتخاب می‌کند و به این ترتیب از منافع بهترین انتخاب بعدی خود چشم‌پوشی کرده است.

۱۱۴ همه‌ی گزینه‌ها در رابطه با سرمایه که به دو گروه: ۱) سرمایه‌ی مالی و ۲) سرمایه‌ی فیزیکی تقسیم می‌شود، درست هستند به غیر از گزینه‌ی (۴) که باید به این صورت اصلاح شود: تراکتور برای کشاورز و کامیون برای شرکت‌های حمل و نقل، سرمایه‌ی فیزیکی است.

۱۱۵ مصرف‌کنندگان میزان اهمیت کالا را با حساسیت خود نسبت به قیمت نشان می‌دهند. اگر با افزایش قیمت کالایی مصرف‌کننده در میزان مصرف خود تغییری ایجاد نکند، آن کالا ضروری محسوب می‌شود (مثل نمک و دارو) و در صورتی که افزایش قیمت کالا باعث شود مصرف‌کننده میزان مصرف خود را به شدت کاهش دهد، یعنی آن کالا تجملی است (مثل استفاده از برندهای خاص محصولات).

۱۱۶ انسان برای تهیه‌ی کالا و خدمات مورد نیاز خود با استفاده از منابع و امکانات، به کار و تلاش نیاز دارد یعنی انسان پس از احساس نیاز با استفاده از مواد اولیه و همراه با کار و تلاش، ارزش مصرفی را به وجود می‌آورد و کالاهای و خدمات مورد نیاز خود را تولید می‌کند که این سلسله‌اقدامات تولید نام دارد.

۱۱۷ در یک تصویر بسیار ساده از حیات انسان با دو مفهوم یعنی «نیازهای انسان» و «منابع و امکانات» روبرو می‌شویم. دانش اقتصاد کمک می‌کند انسان برای رفع نیازها، از منابع و امکانات به نحو صحیح و بهینه استفاده نماید و بهترین‌ها را انتخاب کند.

۱۱۸ تعریف علم اقتصاد دربرگیرنده‌ی مفاهیم زیر می‌باشد:

- ۱- نامحدود بودن نیازها
- ۲- کمیابی منابع
- ۳- امکان مصارف متعدد منابع

در واقع هیچ تقابلی بین این دو مفهوم یعنی نامحدود بودن نیازها و محدودیت منابع و امکانات وجود ندارد؛ زیرا این دو از یک جنس نیستند تا بتوان آن‌ها را با هم مقایسه کرد.

۱۱۹ الف) «سازمان تولید» جایگاه و نقش هریک از عوامل تولید را تعیین می‌کند و در واقع پاسخی به این سؤال است که تولیدکننده و صاحب اصلی محصول تولیدی کیست؟

ب) «سرمایه‌ی مالی» مستقیماً در تولید نقش ندارد بلکه با تبدیل به عوامل تولید دیگر به تولید کمک می‌کند.

۱۰۹ ۴ در اتحاد مزدوج، حاصل ضرب دو پرانتز به صورت $(a-b)(a+b)$ را داریم، که یک جمله بین دو پرانتز یکسان است و دو جمله‌ی دیگر قرینه‌ی هم‌دیگر هستند.
بنابراین:

بررسی گزینه‌ها؛

$$1) (2x+1)(2x-1) \checkmark$$

$$2) (-t+4)(t+4) = (4+t)(4-t) \checkmark$$

$$3) (x-\sqrt{2}-\sqrt{3})(x+\sqrt{2}+\sqrt{3})$$

$$= (x-(\sqrt{2}+\sqrt{3}))(x+(\sqrt{2}+\sqrt{3})) \checkmark$$

دو پرانتز قرینه‌ی یک‌دیگرند. $\Rightarrow (a+1)(a-1) = (a-1)(a+1)$ ۴

۱۱۰ ابتدا حاصل هر پرانتز را با مخرج مشترک‌گیری به صورت مجزا به دست می‌آوریم:

$$1) \text{ اتحاد مزدوج } x+1 + \frac{1}{x-1} = \frac{(x+1)(x-1)+1}{x-1} = \frac{x^2-1+1}{x-1} = \frac{x^2}{x-1}$$

$$2) \text{ اتحاد مزدوج } 1 - \frac{1}{x^2} = \frac{x^2-1}{x^2} = \frac{(x-1)(x+1)}{x^2}$$

$$3) \text{ اتحاد مزدوج } x-1 + \frac{1}{x+1} = \frac{(x-1)(x+1)+1}{x+1} = \frac{x^2-1+1}{x+1} = \frac{x^2}{x+1}$$

با ضرب کردن پرانتزها در هم و ساده کردن آن‌ها، ساده‌شده‌ی عبارت را به دست می‌آوریم:

$$A = \left(\frac{x^2}{x-1}\right) \times \frac{(x-1)(x+1)}{x^2} \times \left(\frac{x^2}{x+1}\right)$$

$$= \frac{x^2}{x-1} \times \frac{(x-1)(x+1)}{x^2} \times \frac{x^2}{x+1} = x^2 \quad (x \neq 0, 1, -1)$$

روش تستی: به جای x عدد دلخواه ۲ را در عبارت اصلی و گزینه‌ها قرار می‌دهیم و جواب را به دست می‌آوریم:

$$\text{عبارت اصلی: } (x+1 + \frac{1}{x-1})(1 - \frac{1}{x^2})(x-1 + \frac{1}{x+1})$$

$$\xrightarrow{x=2} (2+1 + \frac{1}{2-1})(1 - \frac{1}{(2)^2})(2-1 + \frac{1}{2+1}) = 3 \times \frac{3}{4} \times \frac{4}{3} = 4$$

بررسی گزینه‌ها؛

حال $x=2$ را در گزینه‌ها قرار می‌دهیم:

$$1) \frac{x^2}{x^2-4} \xrightarrow{x=2} \frac{(2)^2}{(2)^2-4} = \frac{4}{0} = \text{تعریف نشده} \times$$

$$2) \frac{x^2-4}{x^2} \xrightarrow{x=2} \frac{(2)^2-4}{(2)^2} = \frac{0}{4} = 0 \times$$

$$3) -x^2 \xrightarrow{x=2} -(2)^2 = -4 \times$$

$$4) x^2 \xrightarrow{x=2} (2)^2 = 4 \checkmark$$

اقتصاد

۱۱۱ برخی انسان‌ها عقلانیت محدود دارند، مثلاً منافع را صرفاً در منافع مادی و حیوانی خلاصه می‌کنند و یا صرفاً نگاهی کوتاه‌مدت دارند.

۱۲۰ ۱ بهره‌برداری مستقیم از محصول آماده‌ی طبیعت (مثل ماهی دریا و گیاهان وحشی) بدون این‌که کاری روی آن انجام شده باشد «حیازت» نام دارد و مرحله‌ی قبل از احیا می‌باشد.

در نوع اول تولید یعنی «احیا» انسان منابع و محصولات طبیعی را با کار خود و استفاده از ابزار به تولید می‌رساند، مثل پرورش ماهی یا گیاهان.

نکته: اما این فرد در مراحل تولید خود این اقدام را انجام نداده است.

در نوع دوم تولید که «صنعت» نام دارد شخص از ترکیب و تبدیل مواد حیازت‌شده (یا محصولات تولیدی از احیا) و با ایجاد ارزش مصرفی و مبادلاتی در محصول به تولید می‌رسد، مثل تهیه‌ی غذا و بسته‌بندی آن.

بنابراین مراحل فعالیت این شخص شامل: **حیازت** می‌باشد. **حیازت** **صنعت**

علوم و فنون ادبی

۱۲۱ ۳ شمس قیس رازی «المعجم فی معاییر اشعار العجم» را در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر نوشت.

۱۲۲ ۳ «موش و گربه» منظوم است و سایر گزینه‌ها منثور.

۱۲۳ ۱ نثر در این دوره بیش‌تر به دو جریان گرایش پیدا کرد: یکی: «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگر: «پیچیده‌نویسی»، با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت که در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی دیده می‌شود.

۱۲۴ ۴ یار به بهار / یار به بت / یار به آتش / یار به سرو / خود [شاعر] / به خاک / عشق به آتش (اضافه‌ی تشبیهی) / آتش عشق به کفن (۷ مورد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) یار به آفتاب / خود به سایه (۲ مورد)

(۲) یار به ماه / یار به خورشید / یار به ابر / یار به نسیم / خود به گل پژمرده و خزان دیده (۵ مورد)

(۳) هوس به جام / گرم به آب گوارا / سخن به دُر (۳ مورد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ماند (۲ به سان)

(۴) هم‌چو

۱۲۶ ۱ تشبیه فشرده (اضافه‌ی تشبیهی): آتش خشم

۱۲۷ ۴

آ	سی	رش	نَ	خا	هَد	زَ	ها	یِ	زَ	بند
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
ش	کا	رش	نَ	جو	ید	خَ	لا	صز	گَ	مند
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
				فعلون			فعلون		فَعْلُ	

۱۲۸ ۴ مصراع سؤال:

چَ	آ	تش	ها	کِ	بر	جا	نم	فِ	کند	دی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

مصراع گزینه‌ی (۴):

پَ	یا	ای	نا	زَ	نِیَ	رخ	بَر	زَ	خم	نِه
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

۱۲۹ ۲ مفهوم گزینه‌ی (۲): دست‌نیافتنی بودن معشوق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: کمال‌بخشی عشق

۱۳۰ ۲ مفهوم گزینه‌ی (۲): نکوهش خودبینی

مفهوم مشترک ابیات سؤال و سایر گزینه‌ها: نکوهش حرص و آز

۱۳۱ ۴ «ملک‌الشعرای بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده،

عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی» از جمله کسانی بودند که در دوره‌ی بیداری، به نقد شرایط موجود پرداختند.

۱۳۲ ۴ عوامل مؤثر در دوره‌ی بیداری:

۱- تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس و توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید؛

۲- کوشش‌های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی‌شاه در روی آوردن به دانش و فنون جدید؛

۳- اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل؛

۴- رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی؛

۵- تأسیس مدرسه‌ی دارالفنون و آموزش دانش‌های نوین به دست امیرکبیر.

۱۳۳ ۳ در ایجاد نهضت بازگشت ادبی عوامل زیر تأثیر داشتند:

۱- تراج کتابخانه‌ی اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب‌های کتابخانه‌ی سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود.

۲- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان.

۳- تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه‌ی تزاری

۱۳۴ ۲ گروهی از شاعران دوره‌ی بازگشت، به قصیده‌سرایی به سبک

شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صباي کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند. گروه دیگر غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند. شاعرانی مانند

مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی و نشاط اصفهانی از این گروه‌اند.

۱۳۵ ۲ هدف این انجمن‌رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و

انحطاط اواخر دوره‌ی صفوی و دوره‌های بعد از آن بود.

۱۳۶ ۳ عبدالوهاب نشاط انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن

انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد.

۱۳۷ ۱ مفهوم گزینه‌ی (۱): ستایش معشوق از زبان عاشق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناتوانی انسان از درک و توصیف خداوند

۱۳۸ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): ضرورت توکل و

کافی بودن خداوند برای بنده

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ازلی بودن عشق

(۲) ستایش معشوق و تحمّل جور و جفای معشوق

(۴) درد عشق درمان‌ناپذیر است. / بی‌کراتگی عشق

۱۳۹ ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱): طلب یاری از

خداوند

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) حتمی بودن و فراگیر بودن مرگ

(۳) خشنودی شاعر از پایان یافتن غم و اندوه

(۴) راضی شدن به قضای الهی و شکرگزاری از این‌که شرایطی بدتر از شرایط موجود پیش نیامده است.

۱۵۲ ۳ الف) دیدگاه سوم: رویکرد کسانی است که جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند. در نگاه قرآنی، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست، ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود.

ب) دیدگاه دوم: گروهی دیگر جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. این گروه جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ آن‌ها می‌دانند و جهان تکوینی را نیز ماده‌ی خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌دانند. در این دیدگاه جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

ج) دیدگاه اول: برخی جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند و جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می‌دانند. این گروه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

۱۵۳ ۴ برخی فرهنگ‌ها در مناطقی محدود به وجود می‌آیند و از مرزهای جغرافیایی خود عبور نمی‌کنند ولی برخی دیگر گسترش بسیاری دارند. چنانچه در گزینه‌ی (۴) از قید برخی به جای اغلب استفاده می‌شد، این گزینه درست بود.

۱۵۴ ۳ قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، در صورتی که هویت فرهنگی خود را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد. غلبه‌ی نظامی همواره با غلبه‌ی فرهنگی همراه نیست. غلبه‌ی نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، اما همیشه بسط فرهنگی آن‌ها را به دنبال نمی‌آورد.

۱۵۵ ۳ عبارت «در طول تاریخ فرهنگ‌هایی وجود داشته‌اند که از مرزهای جغرافیایی خود عبور کرده و به سوی جهانی شدن گام برداشته‌اند» مربوط به فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن در خدمت گروه و قوم خاصی نیست بلکه سعادت همه‌ی انسان‌ها را دنبال می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) فرهنگی که عقاید و ارزش‌های آن ناظر به قوم، منطقه یا گروه خاصی است، چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود جهان را به دو منطقه‌ی مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. این فرهنگ از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی سخن نمی‌گوید.

۲) فرهنگی که عقاید و ارزش‌های آن ناظر به قوم و منطقه‌ی خاصی است از محدوده‌ی قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌رود، مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشد.

۴) فرهنگ سرمایه‌داری جهان را به مناطقی دوگانه تقسیم می‌کند و کانون قدرت و ثروت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را در پیرامون و حاشیه‌ی آن به خدمت می‌گیرد ولی عقاید آن مطابق نیازهای فطری نیست.

۱۵۶ ۲ الف) عدالت و قسط چاره‌ی پیشگیری از تفرقه بین جوامع و تباہ ساختن منابع و امکانات بشر است.

ب) فرهنگ‌هایی با رویکرد جبرگرا و غیرمسئول منکر نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان می‌باشند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند و آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند. فرهنگ جهانی باید روحیه‌ی تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند.

ج) فرهنگ جهانی باید از ارزش جهان شمول معنویت برخوردار باشد تا به پرسش‌های بنیادین بشر پاسخ دهد.

۱۴۰ ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱): پشتیبانی معشوق به عاشق، موجب آرامش و امنیت خاطر است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) ترک تعلقات دنیوی

۳) نکوهش مردم‌آزاری

۴) تسلیم و دردمندی / اثرگذاری آه مظلوم

۱۴۱ ۱ عبارت سؤال معرّف اصطلاح ادبی «فصاحت» است.

۱۴۲ ۲ به طور کلی، مجموعه‌ی نوشته‌ها، اصطلاحات و رفتارهایی که در یک رشته علمی یا حرفه‌ای رواج می‌یابد هم، ادبیات نامیده می‌شود؛ مانند ادبیات، پزشکی، ادبیات مدیریت، ادبیات اخلاق، ادبیات سینما و ادبیات سیاست. در این نوع کاربردها ادبیات به معنی آداب و هنجار رایج در این زمینه‌ها است.

۱۴۳ ۲ جناس: من و تن / دوک و دوش / تشخیص: جان‌بخشی به فلک / تشبیه: تشبیه تن به دوک / بار امانت (اضافه‌ی تشبیه‌ی) / واج‌آرایی: تکرار صامت «ن» (۹ بار)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) به سر رسید، به سر نرسید (۳) حقیقت، مجاز

۴) ظلمت، نور / کفر، ایمان

۱۴۵ ۲ «یارست» در این گزینه صرف «فعل یارستن» است و در معنی «توانایی داشتن» به کار رفته، اما در سایر گزینه‌ها «یارست» ترکیب دو واژه‌ی «یار» و «است» است.

۱۴۶ ۴ نوع ادبی در گزینه‌ی (۴): تعلیمی

نوع ادبی در سایر گزینه‌ها: حماسی

۱۴۷ ۳ «را» در این گزینه در معنی «برای» به کار رفته است، و در سایر گزینه‌ها «نشانه‌ی مفعولی» است.

۱۴۸ ۴ فعل گسستن در این گزینه در معنی جداکردن و پاره‌کردن به کار رفته است و در سایر گزینه‌ها در معنی پاره‌شدن.

۱۴۹ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): عجز انسان از درک و توصیف خداوند

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) تنها حقیقت موجود در جهان هستی، خداوند است.

۲) نکوهش بدگمانی و دعوت به یقین / توشل به مردان خدا مایه‌ی رسیدن به خداوند است.

۴) رنج و اندوه بی‌اندازه‌ی عاشق

۱۵۰ ۴ در گزینه‌ی (۴) «دل» نماد خواسته‌های دنیوی است و معادل تن (به عنوان نماد لذت‌جویی دنیاپرستی) دانسته شده، اما در بیت سؤال و سایر گزینه‌ها، به ارزشمندی دل اشاره شده است.

جامعه‌شناسی

۱۵۱ ۳ بخش اجتماعی جهان انسانی هویتی فرهنگی دارد که از آن به جهان فرهنگی یاد می‌کنند و فرهنگ، شیوه‌ی زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

۱۶۵ ۱ الف) جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.

ب) ما دانشی می‌خواهیم که هم‌سو با هویت فرهنگی و ناظر به حل مسائل جامعه‌ی خودمان باشد (دانش مفید) و هم‌چنین دغدغه‌ی کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد.

ج) گاهی در جامعه، بین «دانش عمومی» و «دانش علمی» تعارضاتی پدید می‌آید و اعضای جامعه برای حل این تعارضات تلاش می‌کنند. حل تعارضات گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره‌ی دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود.

۱۶۶ ۴ زبان یک پدیده‌ی اجتماعی است. ما درباره‌ی این پدیده‌ی اجتماعی، هم «دانش عمومی» و هم «دانش علمی» داریم. با مقایسه‌ی دانش کاربران با دانش متخصصان زبان فارسی می‌توان به تفاوت دانش عمومی با دانش علمی پی برد.

۱۶۷ ۳ در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که می‌گفتند همه‌ی علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آن‌ها به این برداشت دامن زدند که فقط علم تجربی، علم است.

جهان اجتماعی، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد. دانش عمومی برای زندگی اجتماعی مانند هوا برای انسان است. او هنگامی متوجه وجود هوا می‌شود که تغییری در آن رخ دهد و تنفس را با مشکل مواجه نماید (مثل دشوار شدن انجام کنش برای انسان). زمانی که در ذخیره‌ی دانشی جوامع، تعارضاتی پدید می‌آید، ارتباط دوسویه‌ی دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود و دانش علمی از رشد و رونق لازم بازمی‌ماند.

۱۶۸ ۲ فرض کنید به پیشنهاد دوستی به یک میهمانی دعوت شده‌اید که کسی را نمی‌شناسید. در چنین موقعیتی پیش از انجام هر کاری به این‌که چگونه راه بروید، حرف بزنید می‌اندیشید؛ در این موقعیت متوجه می‌شوید که آگاهی‌ها و دانش‌هایی وجود دارد که به سبب عادت از نظر و توجه شما پنهان بوده است.

۱۶۹ ۳ جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود، دانش علمی را محدود و منحصر به دانش تجربی می‌داند و سایر روش‌های عقلانی و وحیانی را از دایره‌ی علم بیرون می‌راند.

۱۷۰ ۲ هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره‌ی دانشی دارد. هر آن‌چه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای، دانشگاهی و ... می‌آموزند، ذخیره‌ی دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد. ما درباره‌ی پدیده‌های اجتماعی هم دانش عمومی و هم دانش علمی داریم.

۱۷۱ ۴ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی بعد از این‌که از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق پیدا کردند، پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.

۱۷۲ ۱ بررسی عبارات نادرست:

ب) پیامدهای ارادی کنش انسان حتمی نمی‌باشد و ممکن است انجام بشود یا نشود.

ج) پاسخ سلام فرد سلام‌دهنده پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود که به اراده‌ی جواب‌دهنده‌ی سلام وابسته است.

۱۵۷ ۱ دیدگاه سوم رویکرد کسانی است که جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند. این دیدگاه فرصت تعامل صحیح انسان با خودش و جهان هستی را فراهم می‌کند. در نگاه قرآنی، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست، ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، رفتاری حکیمانه با افراد و جوامع انسانی دارد و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

۱۵۸ ۳ مردمی که برتری فرهنگی جهان غرب را پذیرفته باشند، هویت خود را در حاشیه‌ی جهان غرب جست‌وجو می‌کنند و مسیری را که جهان غرب برای آنان ترسیم می‌کند، دنبال می‌نمایند که مربوط به پدیده‌ی استعمار فرانو می‌باشد.

۱۵۹ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اشاره به استعمار نو دارد.

۲) چون اشاره به هویت جامعه یا فرهنگی می‌کند مربوط به استعمار فرانو می‌شود.

۳) اشاره به امپریالیسم اقتصادی دارد.

۱۶۰ ۳ متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. نزد آنان جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است. آن‌ها جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

۱۶۱ ۱ کنش‌های انسان بدون آگاهی انجام نمی‌شود، ولی ما اغلب از آگاهی و دانشی که نسبت به کنش‌های خود داریم غافلیم. ما دانش عمومی را در تعاملات با یکدیگر به کار می‌بریم. دانش علمی جامعه در تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی رشد و توسعه پیدا می‌کند.

تلقی جهان متجدد از علم، تعارضاتی را در ذخیره‌ی دانشی جوامع پدید می‌آورد.

۱۶۲ ۲ ما دانش عمومی را در نخستین مرتبه از طریق احساس، مشاهده و عمل روزانه‌ی خود در زندگی مشترک با خانواده و دیگران فرا می‌گیریم.

۱۶۳ ۴ هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره‌ی دانشی دارند که راهنمای زندگی آن‌هاست.

جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود، دانش علمی را محدود و منحصر به دانش تجربی می‌داند و سایر روش‌های عقلانی و وحیانی را از دایره‌ی علم بیرون می‌راند. اگر این تلقی جهان متجدد از علم در جوامع دیگری که روش‌های تجربی، عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، رسوخ کند، تعارضاتی را در ذخیره‌ی دانشی آن جوامع پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه و رو به رشد دانش عمومی و دانش علمی گسسته می‌شود.

وقتی درباره‌ی موضوعی، دانش علمی قابل توجهی فراهم می‌شود، علم ویژه‌ای شکل می‌گیرد. هر علمی درباره‌ی موضوع خاصی بحث می‌کند. از این‌رو تفاوت علوم به تفاوت موضوع آن‌ها مربوط می‌شود؛ مثلاً موضوع فلسفه، «وجود» و موضوع فیزیک، «طبیعت» است.

۱۶۴ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ب) اگر رویکرد جهان متجدد در رابطه با علم به جوامعی که روش‌های تجربی، عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، سرایت کند، تعارضاتی را در ذخیره‌ی دانشی آن جوامع پدید می‌آورد.

۱۸۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) با اندکی تأمل معلوم می‌شود که پاسخ به پرسش‌های فلسفی در زندگی روزمره مؤثر هستند.

(۲) تفکر درباره‌ی این پرسش‌ها ضرورتی عام و همگانی است.

(۳) پاسخ گویی به پرسش‌های فلسفی با ادراک حسی و تجربه ممکن نیست.

۱۸۴ ۴ پارمنیدس هستی را حقیقتی ثابت می‌داند، نه در حال شدن و تغییر.

۱۸۵ ۳ بررسی گزینه‌ها:

(۱) در هر علمی هر چیزی از جنبه‌ای خاص بررسی می‌شود.

(۲) در زیست‌شناسی فقط موجودات زنده از جهت زنده بودن بررسی می‌شوند نه هر چیزی.

(۳) در فیزیک هر چیزی از نظر خواص ماده بررسی می‌گردد که جنبه‌ای خاص است.

(۴) ما بعدالطبیعه هر چیزی از جهت وجود داشتن بررسی می‌شود نه ماوراءالطبیعه.

۱۸۶ ۱ این بررسی نادرست است، زیرا سؤال و پرسش از هستی از سؤالات اساسی‌اند و سؤالات اساسی و بنیادین را نمی‌توان با روش تجربی بررسی نمود.

۱۸۷ ۲ کامیاب شدن در صحنه‌ی تفکر فلسفی، طبعاً نیازمند دقت و تلاش فکری پیوسته و دائمی است تا فرد بتواند با ورزیدگی عقلی، اندک اندک از امور معمولی و روزمره عبور کند و با دقت و نظم منطقی و اندیشیدن به مسائل اصلی زندگی به پاسخ‌های مناسب دست یابد.

۱۸۸ ۲ فلسفه‌های مضاف، به بررسی مطالب بنیادین و مبانی شاخه‌های مختلف علم و دانش می‌پردازند. تنها در گزینه‌ی (۲) به یک مسئله‌ی بنیادین پرداخته شده است.

۱۸۹ ۲ فلسفه‌ی فیزیک به بررسی عقلانی بنیادی‌ترین سؤالات مربوط به علم فیزیک می‌پردازد، اما فیزیک به بررسی پدیده‌های طبیعی با روش تجربی می‌پردازد، به همین دلیل است که فلسفه‌ی فیزیک با فیزیک ارتباط دارد، اما فیزیک نیست.

۱۹۰ ۳ از تالس هیچ‌گونه نوشته‌ای باقی نمانده است؛ تنها از روی نوشته‌های فیلسوفان بعدی می‌توان از افکار او آگاه شد.

۱۹۱ ۲ انسان به طور طبیعی قواعد منطق را رعایت می‌کند و لازم نیست حتماً از علم منطق آگاهی داشته باشد.

۱۹۲ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه‌ی «اشتراک لفظ» می‌شود اما لزوماً استفاده از الفاظ مشترک منجر به مغالطه‌ی اشتراک لفظ نمی‌شود.

(۲) برای جلوگیری از مغالطه‌ی «بار ارزشی» باید تلاش کنیم تا پیام اصلی متن را بفهمیم.

(۳) در دلالت مطابقی «اشتراک لفظ» وجود ندارد، چون معنا متفاوت نیست بلکه دلالت متفاوت است.

۱۹۳ ۱ منطق‌دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان دهند.

۱۷۳ ۳ شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراءطبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آن‌ها را دگرگون می‌سازد.

سنت‌ها و قوانین الهی نیز با انسان‌های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم، یکسان عمل نمی‌کند و درهای آسمان را بر عدالت‌پیشگان می‌گشاید و ستم‌پیشگان را در قهر و انتقام الهی فرومی‌گذارد.

۱۷۴ ۴ بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست - نادرست - درست

(۲) درست - درست - نادرست

(۳) درست - نادرست - نادرست

(۴) درست - درست - درست

۱۷۵ ۱ جهان اجتماعی و نظم آن طبیعی و تکوینی نیست بلکه اعتباری است یعنی با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها شکل می‌گیرد و این آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

۱۷۶ ۱ در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش می‌گویند و مرور مطالب درسی توسط دانش‌آموز کنش انسانی می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) قسمت اول می‌تواند درست باشد، اما ضربان قلب آدمی عملی غیرارادی است و در نتیجه کنش نیست.

(۳) قسمت اول نادرست است، زیرا کنش انسانی به علوم طبیعی مربوط نیست، بلکه در علوم انسانی مطرح می‌شود، اما قسمت دوم آن یعنی انجام کشت‌ورزغ توسط کشاورز که یک فعالیت ارادی است، کنش محسوب می‌شوند.

(۴) قسمت اول نادرست می‌باشد، اما قسمت دوم نماز خواندن در مسجد که یک فعالیت ارادی است، کنش محسوب می‌شود و درست می‌باشد.

۱۷۷ ۳ به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیده‌ی اجتماعی می‌گویند. پدیده‌های اجتماعی، را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه‌ی کنش افراد هستند؛ ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

۱۷۸ ۲ بررسی عبارات نادرست:

الف) کنش انسان‌ها ممکن است براساس آگاهی صحیح صورت نگیرد.

ب) پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید.

۱۷۹ ۲ هر یک از موجوداتی که بیرون جهان اجتماعی قرار دارند، یعنی موجودات طبیعی و ماوراءطبیعی به واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، در گستره‌ی جهان اجتماعی قرار می‌گیرند و خانواده، کارخانه، صلح و امنیت حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

۱۸۰ ۳ هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد و این پیامدها همانند خود کنش وابسته به آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها نیست.

فلسفه و منطق

۱۸۱ ۱ سؤال فلسفی باید درباره‌ی مسائل بنیادی باشد و پاسخ عقلانی داشته باشد.

۱۸۲ ۱ از نظر فیثاغورس، اصول ریاضی اساس اولیه‌ی همه‌ی اشیاء است، نه آب، هوا، آتش یا خاک.

- ۱ ۲۰۶ کودکان ← پردازش ادراکی ← ویژگی‌های حسی و فیزیکی نوجوانان ← پردازش مفهومی ← ویژگی‌هایی مانند ماندگاری و کیفیت
- ۴ ۲۰۷ احساس ← نتیجه‌ی تحریک گیرنده‌های حسی توجه ← یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم. ادراک ← تفسیر محرک‌های انتخابی حافظه ← نگهداری تفسیرها در محفظه
- ۴ ۲۰۸ ویژگی شیوه‌های مبتنی بر سیر و سلوک و روش‌های شهودی ← شخصی و غیرقابل تعمیم ویژگی شیوه‌ی خردگرایانه ← با کمک فلسفه و روش‌های مبتنی بر منطق به حقیقت چیزی پی می‌برند. ویژگی روش علمی ← عینی و قابل تکرار
- ۴ ۲۰۹ رشد هیجانی در دوره‌ی کودکی، معطوف به سه هیجان ساده‌ی ترس، خشم و محبت می‌باشد.
- ۲ ۲۱۰ نوع انتخاب شما برای آن‌که با چه کسانی به مسافرت و غیره بپردازید ← رشد اجتماعی غم، شادی و تغییر احساسات ← رشد هیجانی تفکر احتمال‌گرا، مانند: در صورت بسته بودن مغازه چه کنم؟ ← رشد شناختی

- ۱ ۱۹۴ در گزینه‌ی (۱)، هم دلالت مطابقی وجود دارد هم التزامی، اما در بقیه‌ی گزینه‌ها فقط دلالت مطابقی وجود دارد.
- ۳ ۱۹۵ فقط گزینه‌ی (۳) به نحو دومی نمی‌تواند خوانده شود.
- ۱ ۱۹۶ کسی که در جست‌وجوی موفقیت است = جوینده‌ی موفقیت = تصور
- ۲ ۱۹۷ منطق از جهتی کاربردی است چون در روزمره استفاده می‌شود و ماهیتی ابزاری دارد. از جهتی نظری است، چون قواعد صوری و دستوری ذهن را بیان می‌کند.
- بررسی سایر گزینه‌ها:**
- (۱) فرآیند و قواعد تفکر کشف‌کردنی هستند نه ایجادشدنی.
- (۳) منطق هم در تعریف و هم در استدلال از خطای اندیشه جلوگیری می‌کند.
- (۴) ذهن انسان به طور طبیعی براساس قواعدی رفتار می‌کند و بدون دانستن نام‌های قواعد تفکر آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برد.
- ۱ ۱۹۸ در تعریف با چپستی و در استدلال با چرایی سر و کار داریم.
- ۲ ۱۹۹ اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه‌ی اشتراک لفظ می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۴ ۲۰۰
- (۱) هوشنگ کاشف گنجینه است یا هوشنگ پنهان‌کننده‌ی گنجینه است.
- (۲) علی احمدی دانش‌آموز کوشایی است یا علی معتقد است که احمدی دانش‌آموز کوشایی است.
- (۳) احمد متخصص عرفان است و دین یهودی دارد یا احمد متخصص عرفان یهودیان است.

روان‌شناسی

- ۱ ۲۰۱ برخی از افراد، کودکان ۱ تا ۳ ساله را که تازه راه می‌افتند، نوپا می‌نامند.
- کودک هفت سال (اول) آقا و سرور، هفت سال (دوم) فرمانبردار (مرحله‌ی بعدی آقا و سروری) و هفت سال (سوم) وزیر و مشاور است.
- ۳ ۲۰۲ رشد سریع شناختی ← قضاوت بهتر درباره‌ی مسائل دینی، اخلاقی و ارزشی.
- رشد اخلاقی ← «من فردی صادق و مهربان هستم»، «من آدمی دیندار و انسان دوست هستم»، «من فردی خودخواه هستم» و امثال این جملات مربوط به این نوع از رشد است.
- ۴ ۲۰۳ اندازه‌گیری ← نسبت دادن عدد به ویژگی‌های اشیاء و افراد انتخاب یک یا چند محرک احساس شده (در این جا صدای بلند) ← توجه
- ۱ ۲۰۴ مصاحبه‌ی ساختاریافته ← در همه‌پرسی‌ها بیش‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- مصاحبه‌ی بدون ساختار (بدون نظام) ← برای اخذ اطلاعات عمیق به کار می‌رود.
- آزمون ← به عنوان ابزاری برای کمی کردن ویژگی‌های روان‌شناختی استفاده می‌شود.
- ۳ ۲۰۵ فرضیه در صورت تأیید تجربی به قانون یا اصل تبدیل می‌شود و مجموعه‌ای از قوانین علمی، نظریه را شکل می‌دهند.